

Nieuwsbrief

december 2011

Het Alteveer Hospice voor Noord-en Midden Drenthe

Van het bestuur

Toen begin dit jaar de vraag aan de orde kwam of aandacht geschonken zou moeten worden aan het vijfjarig bestaan van het hospice was het algemene gevoel dat er niet gedacht moest worden aan een echte viering van dit eerste lustrum, maar er wel stil gestaan zou moeten worden bij die vijf jaar. Een terugblik over wat in die vijf jaar gebeurd is en een doorkijkje naar de toekomst. En dat is gebeurd. Op vrijdag 4 november jl.

150 mensen waren aanwezig: bij oprichting betrokkenen, vrijwilligers, zorgverleners rondom ons heen, donateurs en vele anderen.

Vrijwilliger van het eerste uur mevrouw Anneke Frölich hield een boeiend betoog met de titel 'Vasthouden en loslaten', haar persoonlijk getinte ervaringen uit de praktijk van het hospice.

Mevrouw Saskia Theunissen, voorzitter van Palliatief Nederland, sprak over palliatieve zorg, bijzondere zorg voor en door vrijwilligers en professionals. Haar inbreng was een mix van ervaringen vanuit haar praktijk

als directeur van een academisch hospice in De Bildt en daarnaast als universitair hoofd-docent palliatieve zorg in Utrecht. Beide inleidsters viel een aandachtig gehoor ten deel.

Dat was ook zeker het geval met de afsluitende bijdrage die de titel droeg: Ik ga op reis en neem mee... Die bijdrage werd ingeleid door mevrouw Petra de Kruijff, geestelijk verzorger van het WZA, en vervolgens indringend gepresenteerd door de heer Dick van Veen, geestelijk verzorger van GGZ-Drenthe, maar nog meer bekend als hoofdrolspeler van Shakespeare, Diever. Een waardige afsluiting!

De middagbijeenkomst werd gehouden in de vernieuwde Statenzaal van het Provinciehuis, destijds het 'broeiness' van de voorbereiding van de drie hospices in Drenthe. Wij zijn het Provinciaal Bestuur dank verschuldigd voor de ontvangst in hun huis.

Al met al, het is een middag geworden van een daadwerkelijk terugkijken naar 5 jaar hospice met een vleugje toekomstgedachten. Al die mensen uit en rond ons hospice

die deze middag hebben voorbereid past dank voor hun inzet.

Jan J.L. Pastoor, voorzitter

Vasthouden en loslaten

Uit eigen ervaring tijdens de ziekte van mijn man weet ik nog goed hoe het voelde om vooral in de laatste drie weken van zijn leven te vaak “met lege handen” aan zijn bed gestaan te hebben. Wat heb ik in die tijd vaak wanhopig een High care hospice in Assen gewenst. Heel lang bleef het stil, maar in november 2006 was het zover. Ik maak vanaf het begin deel uit van het team vrijwilligers en in de afgelopen vijf jaar van ons bestaan heb ik in veel opzichten ervaring opgedaan in het omgaan met een diversiteit van gasten, met de coördinatoren én met de vrijwilligers onderling. In workshops heb ik vele mooie en bijzondere ontmoetingen met mensen gehad zoals ik die ook nu weer heb, in het hospice. In het contact met de gasten en hun naasten ben ik regelmatig getuige van de tegengestelde krachten van vasthouden en wel willen loslaten, maar niet kunnen. Kan dit niet ook anders heb ik me al vaak afgevraagd. Met meer aandacht voor emotionele en geestelijke begeleiding tijdens het stervensproces.

‘Onderzoeken laten zien dat veel patiënten onvoldoende psychosociale en spirituele steun ondervinden. Er is vaak overaandacht voor de ziektekanten en onvoldoende aandacht voor de innerlijke belevingskant’, aldus Marinus van den Berg. Hij is als pastor onder meer verbonden aan het Palliatief Centrum Cadenza in Rotterdam en zeer er-

varen in het begeleiden van mensen aan het eind van hun leven.

Ik wil een pleidooi houden voor aanvullende zorg. Bijvoorbeeld een geestelijk verzorger met wie wij een ‘latrelatie’ aan zouden kunnen gaan. Een man of een vrouw die een brede ervaring heeft in het omgaan met stervenden ongeacht achtergrond en levensovertuiging. Een mens met een groot invoelend vermogen als ondersteuning voor de gast. Niet om problemen op te lossen maar om een stukje mee te lopen op de weg die de gast moet gaan. Een aanspreekpunt ook voor de naasten en evenzeer voor ons, de vrijwilligers en de coördinatoren, om nog beter toegerust te zijn om het ‘er zijn’ waar te kunnen maken.

Ik zou zowel huisartsen, bestuurders en beleidsmakers, maar ook zorgverzekeraars willen uitnodigen eens samen met ons als collega-vrijwilliger een of meerdere diensten mee te draaien, zodat zij daadwerkelijk kunnen ervaren welke betekenis het hospice voor mensen heeft in die laatste levensfase. Want vroeg of laat kunnen we allemaal in de situatie terecht komen waarin we zelf op deze zorg zijn aangewezen.

In het hospice heeft iedere gast een eigen kamer die met eigen spullen aangekleed kan worden en veel gasten voelen dit als een warme veilige plek. Van vasthouden naar loslaten blijkt vaak een zware weg te zijn. Familie is veelal opgelucht niet meer voor alles verantwoordelijk te moeten zijn, ook om zelf weer een beetje op verhaal te kunnen komen en om op een goede manier met elkaar in het hospice te zijn. Eens zei een gast die vanuit het ziekenhuis bij ons in het hospice was gekomen: ‘Ik ben van de hel in de hemel terecht gekomen’ en de familie stemde daar van harte mee in.

‘Goede zorg en aandacht voor de familie kunnen beschouwd worden als voorzorg die het begin van nazorg is en de noodzaak van nazorg zelfs kan voorkomen’, zegt Marinus van den Berg. Wat de vrijwilligers in het hospice én in de thuissituatie doen is: solidariteit in praktijk brengen. Daar staan wij voor. Dit kan echter niet zonder krachtige financiële middelen voor ‘palliatieve zorg in de breedte’ en prioriteit voor kwalitatief goed opgeleide zorgprofessionals, zodat deze belangrijke zorg – gestoeld op het solidariteitsbeginsel – ook daadwerkelijk voor iedereen toegankelijk is én blijft.

Samenvatting van de toespraak van mevrouw Anneke Frölich (vrijwilliger in het hospice) uitgesproken ter gelegenheid van het 1° lustrum van hospice ‘Het Altevener’ tijdens de bijeenkomst in het Provinciehuis te

Assen op 4 november 2011. De volledige tekst vindt u op de website van het hospice: www.hospice-assen.nl

Palliatieve zorg, bijzondere zorg voor en door vrijwilligers & professionals

Samenvatting van de voordracht door Saskia Teunissen gehouden tijdens de viering van het 5 jarig bestaan van het hospice Het Alteveer.

Saskia Teunissen is in het dagelijks leven: universitair hoofddocent palliatieve zorg bij het UMC Utrecht en directeur van het Academisch Hospice Demeter in de Bilt. Zij is tevens co-voorzitter van Palliactief, de multidisciplinaire beroepsvereniging voor professionals in de palliatieve zorg.

Zij begint haar voordracht met een aantal vragen aan de aanwezigen die betrekking hebben op palliatieve zorg in een hospice. Is er sprake van bijzondere zorg? Is palliatieve zorg in een hospice vooral zorg door vrijwilligers? Is er onderscheid tussen zorg in een low care en high care hospice?

Zij stelt dat palliatieve zorg is voor kwetsbare mensen, die niet meer kunnen genezen, op basis van goed doordachte afwegingen en overwegingen, bewezen en nieuwe, nog te bewijzen, feiten. Zorg bieden op basis van onderbouwde en vernieuwende ideeën (op welke manier kan ik het lijden voor deze patiënt nog verlichten, het leven nog dragelijk maken etc.) Palliatieve zorg begint niet pas als het levens-einde in zicht is.

De palliatieve zorg begint al in de fase waarin er geen genezing meer mogelijk is. De palliatie richt zich op het beïnvloeden van het ziekteproces. Met behulp van bijvoorbeeld palliatieve chemotherapie probeert men dit ziekteproces te beïnvloeden, ook al weet men dat genezing niet zal volgen. Naarmate de ziekte voortschrijdt zal de palliatieve zorg steeds meer gericht zijn op de bestrijding van klachten en symptomen. Na het overlijden gaat de palliatieve fase over in het bieden van nazorg, rouwbegeleiding etc. Om deze zorg te kunnen bieden is lef en betrokkenheid nodig van alle bij de zorg betrokkenen, het besluitvormingsproces dient glashelder te zijn en op basis van gezamenlijkheid tot stand te komen. De attitude van iedere zorgverlener zowel vrijwilliger als professional dient gericht te zijn op het samen delen van de zorg.

Voor zowel **vrijwilligers** als voor **professionals** is palliatieve zorg Topzorg. Voor beiden geldt dat het ook voldoening geeft door die zorg goed te doen.. Het gaat om aandacht geven

aan actuele problematiek. Het is afwisselend en nooit saai. Het gaat ook om een combinatie van zorg met betrekking tot levensvragen in moreel, functioneel en spiritueel opzicht.

Palliatieve zorg is spiegelende zorg voor wie het wil zien.

Voor de **vrijwilligers** is het adagium van zorg vooral: 'Er zijn' – zorg
Dit concept van zorg is uitgewerkt door de VPTZ:

“er zijn als het erom gaat”

In deze fase bieden de vrijwilligers ondersteuning zodat deze laatste levensfase op een 'zo goed mogelijke' manier doorleefd kan worden. Vrijwilligers brengen rust en concrete hulp in de zorg die mantelzorgers zelf geven.

Voor de **professionals** is het adagium van zorg vooral: 'Er zien' – zorg

Bij professionals gaat het vooral om 'zien waar het om gaat' en 'doen en laten waar het om gaat'. Het is een combinatie van zorg m.b.t. zeer veel professionele vragen op alle mogelijke terreinen. Als generalistische kennis niet voldoende is, is inschakeling van personen met specialistische kennis op palliatief gebied gewenst.

Palliatieve zorg voor en door vrijwilligers en professionals is **gedeelde zorg** in de zin van liefdevolle en aandachtige zorg.

Palliatieve zorg voor en door vrijwilligers en professionals is **verdeelde zorg** in de zin van onduidelijkheid over ieders competenties en over onduidelijkheid wie de regie over de zorg heeft.

Palliatieve zorg voor en door vrijwilligers en professionals is ook de **zorg van de toekomst**. Kwaliteitszorg is in ontwikkeling. Het is ook een volwaardige zorg

Palliatieve zorg in een hospice is zowel gemakkelijke als moeilijke zorg.

Gemakkelijke zorg voor vrijwilligers en professionals: *het begin van het einde is al ingezet*
Moeilijke zorg voor vrijwilligers en professionals: *het is de spiegel van de maatschappij*
De met sterven gepaard gaande moeilijkheden worden niet door een ieder geaccepteerd.

Door samen de 'zorg voor zorg' te delen en bereid te zijn de slijpsteen steeds te blijven gebruiken ontstaat er ook een briljante zorg.

Foto impressie 4 november jl.

Uitreiking 'vlinders'

Op 19 oktober jl. is tijdens een vrijwilligersbijeenkomst aandacht besteed aan de vrijwilligers die 5 jaar in dienst zijn bij het hospice. Door de coördinatoren werd een speld in de vorm van een vlinder uitgereikt, algemeen symbool van de kortstondigheid van het leven, vanwege z'n teerheid en korte levensduur. Ook voor de vrijwilligers in de palliatieve thuiszorg (5 en 10 jaar) was er een vlinder.

Ik heb geleefd!

Stil van verwondering, stil van dank, in het licht van de herinnering. De herinnering aan hen met wie het leven deelden en die het afgelopen jaar in het hospice overleden zijn.

Familie en Vrienden van hen kwamen bijeen in een herdenkingsbijeenkomst op zaterdagmiddag in pastoraal centrum De Duif in Assen. Ook vrijwilligers, medewerkers van Icare en vertegenwoordigers van het bestuur waren aanwezig om samen stil te staan bij leven en overlijden.

De namen, geur en kleur van een roos en licht en warmte van een kaars...alles bij elkaar maakte het de herinnering levend. Maar het ging niet alleen om stilstaan bij de herinnering aan dierbaren, het ging ook om de opdracht aan ons om verder te gaan. Het volgende gedicht gaf en geeft daar woorden aan:

*Sterf niet met mij.
Als je mij nog iets wilt geven, dan zou ik vragen:
Sterf niet met mij.
Omhels het leven, je mag bedroefd zijn
maar wanhoop niet.
Verdrink niet in te groot verdriet.
Als je mij nog iets wilt schenken, dan zou ik willen:*

*blijf toekomst zien. Blijf hoopvol denken,
zodat je uitgroeit en volop leeft,
het leven alle kansen geeft.*

Yvonne van Emmerik

Column LEEGstand

Zo hebben we gasten die alle kamers bewonen en zo hebben we weer kamers die beschikbaar zijn voor nieuwe gasten. Leegstand is dan ook vaak heel betrekkelijk...totdat...je opeens ziet dat ook de koelkast...echt leeg is...op een potje zilveruitjes en een blik siroop na. Dit geeft zelfs een desolate aanblik...de diepvries heeft nog mazzel...4x2 plakjes brood en niet te vergeten ijsblokjes...maar weer verder door het huis...hoe kan dat nou...de handdoeken zijn bijna gehalveerd en zelfs de washandjes zijn fors letterlijk en figuurlijk gekrompen...raar hoor voor een huis met zoveel kamers.

Uiteindelijk kom ik in de ruimte waar normaal gesproken voorraad staat...wat is hier gebeurd...het zal toch niet allemaal op de bon zijn?

Wat zou het weer fijn zijn als de rekken weer volstaan met levensmiddelen en artikelen die we zo hard nodig hebben...kwaliteit gaat toch voor alles en zeker in de winterdagen van iemands leven. Het werk voor de vrijwilliger maakt het een stuk makkelijker als je niet steeds naar de winkel moet...verse producten vormen de bekende uitzondering op de regel

Inmiddels hebben we heel wat seizoenen met elkaar doorgebracht...zelfs het rooster heeft soms leegstand...steeds weer blijven we met elkaar gemotiveerd en zijn dan ook bereid om flexibel met de diensten om te gaan...zou dit ook weer met de voorraad mogen...we wachten hoopvol af. Dank!

Yvonne

Giften

Tijdens de bijeenkomst ter gelegenheid van het 1^e lustrum van het hospice werd een financiële bijdrage aangeboden door Ineke Koning, voorzitter van de Soroptimisten.

Ook kwam er een gift van de heer en mw L. Dijkema, ingezameld voor zijn afscheid als voorzitter van de raad van bestuur van Uitgeverij Van Gorkum.

Bridgedrive

Zondag 13 november werd in de Rackethal een bridgedrive gespeeld, waarvan de baten bestemd waren voor het Hospice. 42 paren hadden zich aangemeld en begonnen om half elf met veel enthousiasme aan de wedstrijd. Die duurde tot kwart over vier. De Rackethal had de zaal kosteloos beschikbaar gesteld en de spelleiding werd verzorgd door de Bridgeschool Assen.

De middenstand in Assen ondersteunde dit initiatief door het beschikbaar stellen van diverse prijzen. Mede door een aantal afzeggingen en giften kon na aftrek van alle kosten een bedrag van € 825,- worden bijgeschreven op de rekening van de vrienden van het hospice.

Met dank aan:

Decokay, Mercuriusjuweliers, De Fluitketel, Boerema Lederwaren, Kaldi Assen, Ici Paris XL Parfumerie, Roma Opticiens, Houtman Mode, Compander B.V., Harense Smid, Sundays, Albert Heijn XL, Slijterij Wijnhandel Gotz, Bierens en Van Boven Advocaten, Rabobank, Parfumerie Mooi, Bertram Damesmode, Don Emilio en Oranjerie Zeijen.

Gezien de positieve reacties van de deelnemers verdient dit evenement een plaats op de bridgekalender.

Wim Bosch, penningmeester van de vrienden van..

Ja, ik word Vriend van...

Van donateurs heb je nooit genoeg, dus leest u dit en bent u nog geen vriend, meld u dan aan, u wordt met open armen ontvangen. En misschien weet u nog wel meer mensen die vriend willen worden en maakt u ze attent op de Stichting vrienden. Ook dan zijn wij u zeer dankbaar.

Aanmelden kan bij de secretaris van de vrienden: Marijke Edzes, Tussenbree 7,9403 JC te Assen, tel: 0592 342165, e-mail: marijke.edzes@online.nl

Aanmeldingskaartjes kunt u altijd ophalen bij het hospice of kijk op:

www.hospice-assen.nl/vrienden-van-het-hospice

Geeft u liever een éénmalig bedrag? Ook dat zien wij met vreugde tegemoet op: rekeningnummer: 49 17 168

Van de redactie

De redactie wenst u allen een goede Kerst en een voorspoedige 2012!

Elly, Tineke, Trijnie, Jan en Irene

Redactieadres

Het redactieadres van de Nieuwsbrief is:

Burg. Agterstraat 3

9401 EW Assen

E-mail: info@hospice-assen.nl

